

Ukendte symptomer på mælkeallergi

Det er alment erkendt at den som lever med allergi mod mælk uden at vide det kan have ondt i maven og diarre. Nu viser en ny undersøgelse at symptomerne kan være mange andre og af vidt forskellig art. Mindre kendte symptomer er for eksempel forstoppelse, åndedrætsbesvær og hyperaktivitet

Tekst EVA ANNELL.

Artikel i *Bulletinen* nr. 1- 2003 (svenske Celiakiforbundet)

Børnelægen BERNT DANIELSSON på børneafdelingen i Mölnlycke har opstillet de symptomer han fandt hos børn med mælkeallergi. Formålet var at finde ud af forholdet mellem forskellige symptomer og hvad der var almindeligt og hvad der var mere usædvanligt.

Bernt Danielssons opstilling omfatter alle de 152 børn mellem 0 og 18 år han diagnosticerede med mælkeallergi i Härryda kommune i 2001 og 2002. En femtedel af børnene var over otte år da diagnosen blev stillet.

Resultatet giver et broget billede af allergien. Det er tydeligt at både det fysiske og det psykiske velbefindende kan påvirkes, når man lever med en uopdaget mælkeallergi.

Adfærdsforstyrrelser almindeligt

Det som er mest påfaldende, er nok at der forekommer så mange tilfælde af adfærdsforstyrrelser, hele 52 % af børnene i undersøgelsen led heraf, fortæller Bernt Danielsson.

Han fortæller, at adfærdsforstyrrelse handler om alt fra forstyrret nattesøvn, kolik hos først og fremmest de allermindste til symptomer som aggressivitet og personlighedsforstyrrelse hos de lidt ældre. Diagnosen kan forandre meget for hele familien.

Der findes forældre som siger, at de har fået et helt nyt barn, når de udelader mælkeprodukter. Tidligere havde de et barn, som de næsten ønskede at blive af med, og nu har de en henrivende unge. Der bliver let onde cirkler omkring et besværligt barn. Man tror at det ligger i personligheden, og at barnet helt enkelt er sådan. Bliver man anset for besværlig, bliver man behandlet anderledes. Det kan påvirke hele barndommen.

Andre ukendte symptomer

Opstillingen fra Härryda kommun giver også anledning til overvejelser, når det gælder andre symptomer. Bernt Danielsson har fundet symptomer som f.eks. sengevædning, ufrivillig afføring, falsk sult eller synkebesvær.

De fleste børn har flere symptomer, men nogle har kun et. Et barn havde f.eks. kløe ved endetarmen som eneste symptom og et andet dårlig vejtrækning. Begge besværlighederne kunne direkte kobles til mælkeallergien. Efter udeladelse af mælkeprotein forsvandt symptomerne, og de kom igen efter provokation.

Man kan også se af skemaerne, at det mavebesvær man kan få af mælk ikke altid er diarre. Maven kan reagere lige modsat. Mælkeallergi kan faktisk være en af hovedårsagerne til svær forstoppelse og til opkastninger.

Langsom symptomudvikling

Når man stiller diagnosen mælkeallergi skal man først undgå mælk helt konsekvent i en periode og derefter spise det igen i en ny periode. For at kunne fastslå diagnosen må symptomerne først forsvinde og senere komme igen ved provokationen. Eventuelt må der forsøges flere gange.

Når man provokerer, øger man mængden gradvis, og kommer der ingen symptomer, er det sikkert forkert. I omkring en tredjedel af tilfældene har jeg været på forkert spor, fortæller Bernt Danielsson.

Når han stiller diagnosen giver han sig god tid med op til en måned i udeladelsesperioden, og mellem en uge og en hel måned når man indtager mælkeprotein igen.

Observerede symptomer hos 152 mælkeallergikere

Adfærdssymptomer

Irritabilitet	63
Gråd/Kolik	47
Søvnforstyrrelse	45
Træthed	33
Dårlig appetit	21
Hyperaktivitet	3

Mave-tarmsymptomer

Mavesmerter	71
Diarre	65
Forstoppelse	32
Opkastning	34
Luft i maven	29
Tarmblødning	3
Kløe ved endetarm	2

Åndedrætsymptomer

Astma	2
Rendenæse	7
Hoste	6

Hudsymptomer

Eksem	36
Nældefeber	10
Diverse udslet	18

Andre symptomer

Dårlig vækst	18
Blister i munden	3
Synkebesvær	3
Åndedrætsbesvær	4
Falsk sult	3
Inkontinens	2
Ufrivillig afføring	5
Feber	3
Jernmangel	3

Det er ikke almen viden, at symptomudviklingen kan være så langsom. Man skal blive ved med at provokere for at få symptomerne tilbage.

Nældefeber og andre hurtige reaktioner er relativt sjældne, det ses kun hos et fåtal af de henviste patienter.

Hos 115 af de 152 børn kom symptomerne tilbage efter mindre end tre dage når de begyndte at provokere med mælk. 54 af de 152 børn havde symptomer som kom senere end tredjedagen, enkelte efter betydelig længere tid.

En del børn havde både "hurtige" og "langsomme" symptomer og er derfor talt med i begge grupper.

Begrænset brug af allergiprøver

Jeg tror det vil overraske mange, at anvendelse af allergiprøver ikke er særlig gunstig når det gælder mælkeallergi. Jeg tror, at jeg kun ville have fanget fem-ti pct. af børnene med RAST-test eller priktest, hvor man leder efter antistoffer mod mælkeprotein.

At allergitests kan være både falsk positive og falsk negative er efterhånden blevet kendt. Man kan altså være allergisk uden at det kan ses i prøverne, og man kan også få at vide at man ikke tåler mælk, selv om man faktisk tåler det.

Den eneste sikre måde at stille diagnosen på, er at holde op med alle mælkeprodukter og bagefter provokere, alt imens man hele tiden noterer sig hvordan personen har det.

Erfaring og klinisk blik

Men hvordan kommer Bent Danielsson ind på mælkeallergi overhovedet, når symptomerne er så forskellige.

Oftest findes der kombinationssymptomer. De usædvanlige symptomer findes i forbindelse med mavesmerter eller eksem, som leder tanken på allergi mod mælk. I andre tilfælde med mere sjældne symptomer har jeg først mistænkt mælken, når andre forklaringer ikke kunne bruges. Jeg bliver mistænksom hvis symptomerne har været der længe og forhører mig om fortiden. Om man f.eks. har haft opkastninger som barn, og om der er andre i familien, som har

overfølsomhed for mad. Det er helt enkelt et klinisk blik man kan opøve ud fra mange erfaringer.

Flere allergikere i familien

Når nogen får diagnosen mælkeallergi, findes der ofte familiemedlemmer, som lider af det samme. I undersøgelsen var der 30 af de 152 børn, som havde søskende eller forældre med kendt mælkeallergi. I andre familier blev det en gevinst at tænke på om familiemedlemmer var mælkeallergikere. Det hændte i 23 af de 152 tilfælde. Der havde mange gået med diffuse besværligheder sit hele liv og lidt af mavebesvær og træthed uden at vide hvorfor. I en familie blev målet fuldt. Inden et halvt år efter barnets diagnose havde man konstateret mælkeallergi hos far, farbror, to fastre og farfar siger Bernt Danielsson.